

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Indeksregulering av beløp angitt i euro

Endringer i Solvens II-forskriften og
forsikringsavtaleforskriften

DATO:
20. september 2022

Innhold

1	Innledning	3
2	Gjeldende rett	3
2.1	Startkapital og løpende minstekapitalkrav	3
2.2	Definisjonen av store risikoer	4
3	EØS-rett	4
4	Finanstilsynets vurderinger	5
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	6
6	Utkast til forskriftsendringer	7

1 Innledning

I dette høringsnotatet foreslår Finanstilsynet endringer i Solvens II-forskriften¹ og i forsikringsavtaleforskriften². Det foreslås forskriftsbestemmelser som endrer de nominelle minstebeløpene til startkapital i finansforetaksloven³ § 3-4 tredje ledd og det løpende minstekapitalkravet i finansforetaksloven § 14-11 tredje ledd. Det foreslås videre endringer i de nominelle minstebeløpene knyttet til forsikringstakerens balansesum og salgsinntekter i definisjonen av «store risikoer», jf. forsikringsavtaleforskriften § 1 første ledd bokstav c. Bakgrunnen for forslagene er kommisjonsmelding 2021/C 423/12 om indeksregulering av beløp som er angitt i euro i direktiv (EU) 2009/138 (Solvens II)⁴, med utgangspunkt i utviklingen av den europeiske konsumprisindeksen. Forslaget om endringer i forsikringsavtaleforskriften sendes på høring i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet.

Finanstilsynet ber videre om høringsinstansenes merknader til om endringene i nominelle beløp i definisjonen av store risikoer, også bør tas inn i forsikringsformidlingsforskriften⁵ § 4-3 som regulerer adgangen til å formidle skadeforsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS.

2 Gjeldende rett

2.1 Startkapital og løpende minstekapitalkrav

Finansforetaksloven § 3-4 tredje ledd fastsetter minstebeløpene til startkapital for forsikringsforetak. Oppfyllelse av minstekravet til startkapital er et vilkår for tillatelse til å etablere og drive virksomhet som forsikringsforetak, jf. finansforetaksloven § 3-2 andre ledd b. Kravet til samlet startkapital beror på hva slags virksomhet som drives. For livsforsikringsforetak og forsikringsforetak som har overtatt ansvarsforsikringer eller kreditt- eller garantiforsikringer, skal startkapitalen utgjøre et beløp i norske kroner som minst svarer til 3,7 millioner euro. For andre forsikringsforetak skal startkapitalen utgjøre et beløp i norske kroner som minst svarer til 2,5 millioner euro og for gjenforsikringsforetak 3,6 millioner euro, men 1,2 millioner euro for gjenforsikringsforetak som etter sine vedtekter bare kan overta gjenforsikringer for en bestemt krets av forsikringstakere.

Forsikringsforetak skal til enhver tid ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav og et minstekapitalkrav, jf. finansforetaksloven § 14-9 første ledd. Beregningen av minstekapitalkravet er regulert i finansforetaksloven § 14-11 andre ledd med forskrifter. Uavhengig av nevnte bestemmelser skal minstekapitalkravet ikke være mindre enn kravet til startkapital for foretaket etter finansforetaksloven § 3-4 tredje ledd, jf. § 14-11 tredje

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-08-25-999?q=Solvens%20ii%20forskriften>

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-03-04-323?q=forsikringsavtaleforskriften>

³ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2015-04-10-17?q=finansforetaksloven>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32009L0138>

⁵ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-12-22-3872?q=forsikringsformidlingsforskriften>

ledd. Med andre ord tilsvarende de absolutte minstebeløp for minstekapitalkravene til startkapital.

2.2 Definisjonen av store risikoer

Forsikringsavtaleforskriften § 1 definerer "store risikoer". Definisjonen har betydning for adgangen til å fravike en rekke bestemmelser i forsikringsavtaleloven, herunder de fleste av bestemmelsene i lovens annen del om forsikringsdistributørens prekontraktuelle plikter og lovens tredje del om skadeforsikring. Definisjonen bygger på og skal forstås i samsvar med definisjonen i Solvens II-direktivet artikkel 13. nr. 27, som det vises til i definisjonen av det samme begrepet i direktiv (EU) 2016/97 (forsikringsdistribusjonsdirektivet) artikkel 2 nr. 1 16). Bestemmelsens første ledd bokstav c fastsetter at risikoer i forsikringsklassene 3, 8, 9, 10, 13 og 16 etter finansforetaksforskriften § 2-12 faller inn under definisjonen når forsikringstakeren oppfyller minst to av følgende vilkår:

- "- eiendeler ifølge siste balanse på et beløp i norske kroner som svarer til mer enn 6 200 000 euro
- salgsinntekter ifølge siste årsregnskap på et beløp i norske kroner som svarer til mer enn 12 800 000 euro
- et gjennomsnittlig antall ansatte i løpet av regnskapsåret på mer enn 250."

Forsikringsformidlingsforskriften § 4-3 benytter tilsvarende definisjon i adgangen for forsikringsagentforetak til å formidle skadeforsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS.

3 EØS-rett

Finansforetaksloven § 14-11 fjerde ledd fastsetter at minstebeløpene for minstekapitalkravet indeksreguleres med utgangspunkt i den europeiske konsumprisindeksen. Bestemmelsen gjennomfører Solvens II-direktivet artikkel 300 som fastsetter at beløp som i direktivet uttrykkes i euro, skal revideres hvert femte år ved at grunnbeløpet i euro økes med den prosentvise endringen i den harmoniserte konsumprisindeksen for alle medlemsstater som offentliggjøres av Eurostat, med start 31. desember 2015 og fram til revisjonsdagen, og avrundes oppover til nærmeste 100 000 euro. Beløpene skal ikke justeres dersom den prosentvise endringen siden forrige revisjon er mindre enn 5 prosent. EU-kommisjonen skal offentliggjøre de reviderte beløpene i Den europeiske unions tidende og de reviderte beløpene skal gjennomføres av medlemsstatene senest 12 måneder etter offentliggjøringen.

EU-kommisjonen har 19. oktober 2021 for første gang offentliggjort en revisjon av beløpene i henhold til artikkel 3006. Beløpene er justert som følger:

"a) In Article 4(1), as regards the conditions for exclusion from scope due to size:

- in point (a), EUR 5 million is replaced by EUR 5 400 000;
- in points (b) and (c), EUR 25 million is replaced by EUR 26 600 000; and
- in point (e), EUR 0,5 million is replaced by EUR 600 000 and EUR 2,5 million is replaced by EUR 2 700 000.

b) In Article 13, as regards the definition of large risks laid down in point (27), under letter (c):

- in sub-point (i), EUR 6,2 million is replaced by EUR 6 600 000; and
- in sub-point (ii), EUR 12,8 million is replaced by EUR 13 600 000.

c) In Article 129(1), point (d) as regards the absolute floor for the calculation of the Minimum Capital Requirement:

- in sub-point (i), EUR 2 500 000 is replaced by EUR 2 700 000 and EUR 3 700 000 is replaced by EUR 4 000 000;
- in sub-point (ii), EUR 3 700 000 is replaced by EUR 4 000 000; and
- in sub-point (iii), EUR 3 600 000 is replaced by EUR 3 900 000 and EUR 1 200 000 is replaced by EUR 1 300 000."

De reviderte beløpene skal gjennomføres senest innen 19. oktober 2022.

4 Finanstilsynets vurderinger

Kommisjonsmeldingen bokstav a gjelder justeringer av beløpsgrensene knyttet til unntak fra Solvens II-direktivets anvendelsesområde grunnet foretakets størrelse, jf. direktivet artikkel 4(1). Ved gjennomføringen av Solvens II-direktivet i norsk rett, ble Solvens II-regelverket også gitt anvendelse på små forsikringsforetak som oppfyller unntakskriteriene etter direktivet. Det ble samtidig gitt en forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 14-15 som åpner for at departementet kan fastsette helt eller delvis unntak fra kapitalkravene for små forsikringsforetak. I merknaden til § 14-15 i Prop. 125 L (2013-2014) er det vist til bestemmelser for små forsikringsforetak som oppfyller kriteriene for å unntas fra Solvens II-direktivets virkeområde, jf. direktivets artikkel 4. Dersom forskriftshjemmelen benyttes, vil de justerte beløpsgrensene legges til grunn.

Kommisjonsmeldingen bokstav b gjelder justeringer av beløpsgrensene for forsikringstakerens balansesum og salgsinntekter i definisjonen av "store risikoer", som det er vist til i definisjonen av det samme begrepet i forsikringsdistribusjonsdirektivet artikkel 2 nr. 1 16). Ved gjennomføringen av forsikringsdistribusjonsdirektivet i norsk rett ble disse beløpene tatt inn i definisjonen av store risikoer i forsikringsavtaleforskriften § 1, jf. bestemmelsens første ledd bokstav c første og annet strekpunkt. Det foreslås at beløpene justeres i tråd med kommisjonsmeldingen, til henholdsvis 6 600 000 euro (balansesum) og 13 600 000 euro (salgsinntekter).

Finanstilsynet ber særskilt om høringsinstansenes syn på om endringene i nominelle beløp i definisjonen av store risikoer også bør tas inn i forsikringsformidlingsforskriften § 4-3 første ledd bokstav c nr. 1 og 2, som regulerer adgangen til å formidle skadeforsikringer til forsikringsforetak med hovedsete i stat utenfor EØS.

Kommisjonsmeldingen bokstav c gjelder endringer i det absolutte gulvet for minstekapitalkravet i finansforetaksloven § 14-11 tredje ledd. Nevnte bestemmelse fastsetter gulvet ved henvisning til reglene om minstekrav til startkapital i finansforetaksloven § 3-4 tredje ledd. Finansforetaksloven § 3-4 femte ledd første punktum gir departementet

forskriftshjemmel til å justere minstekravene til startkapital i samsvar med prisutviklingen. Forskriftshjemmelen er delegert til Finanstilsynet ved Finansdepartementets vedtak av 15. august 2022.

Finanstilsynet har vurdert om endringene i de nominelle beløpene bør fastsettes i forskrift til finansforetaksloven eller om de bør fastsettes i Solvens II-forskriften. Finanstilsynet har falt ned på at endringene bør fastsettes i Solvens II-forskriften kapittel 4 som inneholder nærmere regler om minstekapitalkravet. Det vises til at det absolutte gulvet for minstekapitalkravet er en soliditetsregel som forsikringsforetak må se hen til i den løpende beregningen av kravet, og som derfor bør komme til uttrykk i sammenheng med bestemmelser om foretakets plikter knyttet til beregning og rapportering i Solvens II -forskriften §§ 21 og 22. For foretak som søker om konsesjon vil endringene i de nominelle beløpene i finansforetaksloven § 3-4 være mindre tilgjengelige. Finanstilsynet vil avhjelpe dette gjennom informasjonstiltak på Finanstilsynets nettsted.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Bestemmelsen om inflasjonsjustering i Solvens II-direktivet skal sikre at den reelle verdien av de oppgitte beløpene opprettholdes selv om det generelle prisnivået øker. Dersom beløpene ikke inflasjonsjusteres, vil den reelle verdien på lang sikt bli betydelig lavere enn verdien på tidspunktet da regelverket trådte i kraft. Metoden for inflasjonsjustering er angitt i direktivet, og offentliggjøringen av de inflasjonsjusterte beløpene har hovedsakelig et informasjonsformål.

Justeringen innebærer en økning av den nedre grensen for minstekapitalkravet med om lag 8 prosent. Den nedre grensen for minstekapitalkravet utgjør det bindende kapitalkravet for 2 av 50 skadeforsikringsforetak ved utgangen av 2021. For de øvrige skadeforsikringsforetakene og alle livsforsikringsforetakene var solvenskapitalkravet høyere enn den nedre grensen for minstekapitalkravet, og for halvparten av skadeforsikringsforetakene og alle livsforsikringsforetakene var også minstekapitalkravet høyere enn den nedre grensen. Minstebeløpene som er fastsatt i euro blir for øvrig omregnet til norske kroner årlig basert på valutakursen 31. oktober året før, i samsvar med artikkel 299 i Solvens II-direktivet. De tre siste årene har denne omregningen medført endringer på minst 7 prosent i den nedre grensen uttrykt i norske kroner. Foretakene har derfor måttet forholde seg til vesentlige endringer i den nedre grensen for minstekapitalkravet, og Finanstilsynet legger til grunn at foretakene tilpasser seg med kapital som ligger betydelig over minstekravene.

Forslaget om endringer i forsikringsavtaleforskriften § 1 innebærer at det stilles krav om høyere balansesum og salgsinntekter hos forsikringstakeren for at risikoer i forsikringsklasse 3, 8, 9, 10, 13 og 16 etter finansforetaksforskriften § 2-12 skal anses som «store risikoer». Endringene får dermed betydning for adgangen til å fravike regler i forsikringsavtaleloven for risikoer i disse forsikringsklassene overfor forsikringstakere som oppfyller dagens vilkår om balansesum og salgsinntekter, men som ikke vil oppfylle vilkårene etter justeringen. Finanstilsynet antar at det i en overgangsperiode kan påløpe enkelte kostnader knyttet til nødvendige justeringer i avtaler mv.

Forslaget om endringer i forsikringsavtaleforskriften § 1 medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

6 Utkast til forskriftsendringer

I

I forskrift 25. august 2015 nr. 999 til finansforetaksloven om gjennomføring av Solvens II-direktivet (Solvens II-forskriften) skal ny § 22a lyde:

§ 22a Minstekrav til startkapital og minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet skal ikke være mindre enn kravet til startkapital i finansforetaksloven § 3-4 tredje ledd som minst svarer til

- a) for livsforsikringsforetak 4 millioner euro
- b) for andre forsikringsforetak 2,7 millioner euro, men 4 millioner euro hvis foretaket har overtatt ansvarsforsikringer knyttet til motorvogn, luftfartøy eller skip eller andre ansvarsforsikringer, eller kreditt- eller garantiforsikringer
- c) for gjenforsikringsforetak 3,9 millioner euro, men 1,3 millioner euro for gjenforsikringsforetak som etter sine vedtekter bare kan overta gjenforsikringer for en bestemt krets av forsikringstakere.

II

I forskrift 4. mars 2022 nr. 323 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleforskriften) skal § 1 første ledd bokstav c lyde:

- c. forsikringsklasse 3, 8, 9, 10, 13 og 16 når forsikringstakeren oppfyller minst to av følgende vilkår:
- eiendeler ifølge siste balanse på et beløp i norske kroner som svarer til mer enn 6 600 000 euro
 - salgsinntekter ifølge siste årsregnskap på et beløp i norske kroner som svarer til mer enn 13 600 000 euro
 - et gjennomsnittlig antall ansatte i løpet av regnskapsåret på mer enn 250.

